Ч. 175. Львів, Вторник, дня 6. (19.) серпня 1902. Річник VI.

Передплата
на »РУСЛАНА« виносить:
в Австриї:
на цілий рік 20 кор.
на пів року 10 кор.
на чверть року 5 кор.
на місяць 1·70 кор.
За границею:
на цілий рік 16 рублів або 36 франків
на пів року 8 рублів або 18 франків
Поодиноке число по 16 сот.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Русланових псальмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских сьвят о 5½ год. пополудни.

Редакция, адмінїстрация і експедиция »Руслана« під ч. 1. пл. Домбровского (Хорунщини). Експедиция місцева в Аґенциї Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попередне застереженє. — Реклямациї неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по цїнї 20 с. від стрічки, а в »Надісланім« 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Нїмцї в Туреччинї.

Поступами, які Нїмцї роблять в турецькій державі, заінтересувала ся живо француска та росийска праса, вказуючи на загрожуючий вплив в західній Азиї, який Нїмцї осягнуть через набуванє зелїзничих шляхів на свою власність

В 1895. р. Нїмцї володїли Анателїйскою зелїзницею (від Хайдар-Паши до Анґори, з галузею від Ескишейра до Конїю) і невеличкою лїнїєю Сальоники-Монастир, с. є всього 1.213 кільометрами. Се виносило в приближеню ¼ довжини всеї зелїзничої сїти в Туреччинї. Для ґерманьского апетиту сего було за мало, тому Нїмцї підготовлювали довший час закупно зелїзних доріг в европейскій Туреччинї, які побудував був звісний бр. Гірш з австрийскими капіталїстами. По смерти бр. Гірша Deutsche Bank закупив більшу часть акций товариства, а щоби не звертати на себе уваги, дальший викуп акций поручив банкови в Цюриху. Основано окреме товариство для перенятя заряду закуплених зелїзниць і під добу внесено проєкт до розслїду турецкому правительству. Хотяй сей проєкт не богато користий подає Туреччинї, однак найправдоподібнїйше буде принятий, бо обіцює виплатити Туреччинї нараз 23 мілїонів франків готівкою. При критичних материяльних відносинах турецких фінансів такий арґумент не остане без успіха. Коли проєкт цюриского синдиката стане остаточно затверджений, явить ся Deutsche Bank властителем всїх европейских зелїзниць Туреччини, з виїмкою лише одної галузи від Салоник до Дедеагача. Тодї буде належати до Нїмцїв більше чим половина всеї зелїзничої сїти Туреччини. Колиж буде скінчена будова Баґдадского шляху, то в нїмецких руках опинить ся $^5/_7$ частий всеї сїти с. є майже всї турецкі зелїзницї стануть власностию Нїмцїв.

»Новоє Время«, обговорюючи сю справу, висказує ся: Цифри говорять стосунково мало. До сего, щоби оцїнити дїйсне значінє переходу турецких зелїзниць в руки Нїмцїв, треба знати характер дїяльности нїмецкого заряду тими дорогами. Коли би нам сказали, що турецкі зелїзницї скуповують Анґлїйцї, то ми не придали би сему такого значіня, як звістцї, що зелїзницї переходять до Нїмцїв. Англичани мають свою зелїзницю в Малій Азиї — Aidin Railway, яка лучить Смирну з Динером і Чиврилем. Се одна з перших зелїзниць в Туреччинї. Она весь час находила ся і находить ся в анґлїйскій управі і задля того не менше она вплинула богато на утвердженє анґлїйского значіня на заходї Малої Азиї. Те саме можна сказати і про лїнїю Смирна-Кассаба, яка перейшла до Французів. Капіталїсти всїх народностий клопочуть ся лише про свої особисті інтереси, щоби видані ними гроші приносили як найбільший процент. Францускі і анґлїйскі заряди зелїзниць в Туреччинї мають інтернаціональну закраску; склад прислуги аж до осіб висшої адмінїстрациї включно дуже ріднородний: головно є то люди, що цїле своє житє перевели в пристанях Леванта і для яких інтереси і задачі їх відчини зійшли на другий плян.

Але зайдїть до заряду Анатолїйскої зелїзницї в Царгородї і відразу побачите зовсїм иньші відносини. Піймете, що находите ся в нїмецкім заведеню, при сїм очивидячки правительственнім. Строга орґанїзация, систематичність всїх дїлань, для яких загальний провід виходить з Берлина, виключно нїмецка народність представителїв висшої управи — все те різко відріжнює заряд Анатолїйскої зелїзницї від всїх прочих. Офіцияльний язик і тут француский, низша прислуга на лїнїї належить до всїх можливих національностий, але всї однако працюють для одної загальної цїли — для утвердженя економічного і полїтичного впливу Нїмеччини.

Майже 50 лїт тому Анґлїйцї почали будувати зелїзницї в Смирнї, але вислїди їх дїяльности дуже невидатні, а Нїмцї що іно 1888. р. положили першу шину в Малій Азиї, а нинї там они вже стали панами ситуациї! — Як бачимо нїмецка Weltherrschaft перестає бути пустою фразою!

Про Райфайзенки

і получені з ними товариства консумцийні та продукцийні.

Товариство — то школа публичного і приватного житя. Ґірке.

(Конець).

У нашім народї вкорінилось то хибне пепереконанє, що кождий вибір довершує ся лиш для почести. Ми мусимо відучити людий від того, а дасть ся се найлекше перевести в Райфайзенках, бо необмежена порука зневолить недбалих стратою власного майна відпокутувати недбальство і гонори без працї.

На потїху можемо сказати, що на тілько тисяч спілок з обмеж. порукою (пр. в Нїмеччинї р. 1896 на 9023 спілок було 8215 з необм., а лиш 730 з обм. порукою), не було случаю, аби члени відповідно до поруки мусїли платити страти з власної кишенї. Показує те власне. що заряди під загрозою тої поруки сповняють свій обовязок зовсїм примірно.

Отся перша установа в Райфайзенках запевняє їм тривалий розвій, друга знов робить Райфайзенки дуже ужиточними. Є то цїль добродїйна, яку Райфайзенки поставили собі метою.

Майно товариства служить до ратованя співмешканцїв села дрібними й більшими позичками, оно підпомагає також всяку мужицку господарску спілку.

Людям мало заратовувати себе грошем у прикру хвилю; они лучать ся до купи, щоби набути лїпшої раси худоби, лїпших родів збіжа, паші, машин, соли, штучного навозу, ба вугля камінного, дерева і иньшого товару — маржини.

Приміром спілка Райфайзена в Найвід спровадила була в р. 1888 для своїх членів штучного погною і вугля камінного за один мілїон 77 тисяч 586 марок нїмецких. Сполучені в спілку мають они потрібний кредит, котрого удїляють Райфайзенки, а за їх впливом і иньші більші позичкові, спроваджують товар у великих скількостях, отже за дешеву цїну для себе, або на розпродаж поміж громадян.

В Галичинї в Синевідску від давних лїт істнує компанїя Бойків, що по містах торгують овочами, та зарібками своїми утримують ся, бо з лихого ґрунту годї їм вижити. Такою спілкою є наше руске товариство »Народна Торговля у Львові« а в Буковинї є дрібні сїльскі крамницї і то лиш декуда дуже рідко.

Отсих товариств консумцийних найбільше було в р. 1896 в Анґлїї, бо 1475, дэ членів дійшло до 1 мілїон 380 тисяч, а оборот грошевий до тисяча триста мілїонів корон.

В тім самім роцї було їх в Нїмеччинї 140, а у Франциї ще в роцї 1889 лиш 800.

В Швайцариї, — краю, що складає ся майже виключно з самих пустих, кременистих, недоступних гір, було в 1892 р. в ріжних товариствах 2 мілїони 840 тисяч членів, а число мешканцїв цїлої републики не було також більше.

В Буковинї, як висше сказано, кромі кількох сїльских крамниць нема майже жадної торговлї, а о промислї нема й бесїди. Кількож то лїт стоїмо ми за нашими сусїдами!?

Коли вже нарід пізнав вагу товариств просьвітних, кредитових і консумцийних, переходить до найвисшої спілкової орґанїзациї — се є товариства продукцийні.

Примір нам пояснить важність таких товариств.

Возьмім на увагу хлїбовобску пекарню. Кілько то гроша лишаєсь в кишени тих, що збіже виплекали і на продаж возять аж спечений хлїб! — Відпадає гандляр збіжем, відпадає гандляр мукою, відпадає перекупець хлїбом, бо всї ті чинности виконують самі хлїбороби звязані у спілкову пекарню. Мешканцї міст дістають здоровший, лїпший хлїб, а селяни згортають далеко більші гроші за хлїб як за збіже.

Коли звернемо увагу, що у нас при величезнім зростї населеня хлїб вийшовши з села збіжем вертає на село печивом, — то о скілько він дорожший, о скілько переплачує сїльска біднота сей кусник міского поташом заправлевленого хлїба, що єго сама, в жнива, на сїльскій земли збіжем зжала!! А хто на тім користає? — усякі непотріби, перекупцї, що самі нїчого не продукують, а лиш, як ті галапасні ростини, жиють з працї і поту других.

Справу ту добре зрозуміли народи західної Европи, та позакладали спілкові пекарнї, млини, молочарнї (для виробу масла і сира), спілковий торг збіжем, овочами, спілкови ступи для виробу круп з гречки, ячменю і проса, спілкозі різницї, спілкові товариства для виробів з дерева, лозини, піску, глини і т. д. і т. д.

Перед у тій спілковій продукцийній роботї веде Франция, де лиш в однім департаментї (наших 3—4 повіти) у низшім Шарантї було 130 спілкових хлопских пекарень.

В трох иньших департаментах було ще в 1888 роцї 1643 молочарень, що самого сира виробляли річно за 18 мілїонів 500 тисяч кор. До нинї числа ті подвоїли ся.

Мала Швайцария в 1883. роцї мала 838 товариств для спілкового виробу сира, 320 для спільного хову худоби, а 716 всяких иньших продукцийних товариств.

Супроти сих величезних чисел заграницї наші зникають — гублять ся без слїду.

Кромі кількох мазурских молочарень в за-

хідній Галичині, »Підгірскої Спілки« в Станиславові, заснованої недавно заходом руско-мужицкого посла Йосифа Гурика, одної або двох цукроварень, що є власностию панів великої посїлости, котрих інтереси зовсїм не сходять ся з інтересами мужиків хлїборобів, та горалень, що анї раз не причиняють ся до морального анї материяльного піднесеня народу, анї в Галичинї анї в Буковинї нема у нас майже жадного продукцийного товариства.

І не скоро змінять ся для нас обставини. До підготовленя треба передовсїм перейти дорогу підготовлень. Ми вже станули на нїй — се наші читальнї.

Тому, панове громада, отворяймо читальнї, закладаймо каси Райфайзеньскі, основуймо спілки. Се наш одинокий ратунок, одинока поміч, єдина надїя на лїпшу долю!

(*Чернов. Руска Рада*)

Монастир оо. Василиян у Львові.

Наш одинокий монаший чин оо. Василиян, який довгі часи не виявляв живійшої дїяльности на поли душпастирства, в наших часах переняв ся новим духом евангельскої і патріотичної трудолюбности. Василиян, яких давнїйше знала переважна часть нашої суспільности хиба з імени, бачимо тепер на кождім полю церковної працї, про них, коли перше згадувано хиба як про історичний нащадок тай то не без жалю та гіркої іронії, чуємо тепер чим-раз частїйше похвальні признаня зі всїх сторін.

На жаль їх средства і сили невеликі. Василияньский чин числить всего около 80 осіб духовного стану і посїдає кільканайцять монастирів. Давнїйше, коли задачию монаха було дбати лише про власне спасенє, ті монастирі відповідали своїй цїли. Они переважно побудовані в живописних, затишних місцях, далеко від міського гамору та і від сїльских осель. Але для душпастирскої дїяльности і суспільної служби для церкви і слави Божої сї пустинні захисти дуже непридатні.

Тому можна числити, що оо. Василияни мають лише чотири позициї, які уможливлюють їм працю у винограді Христовім, а то: в Жовкві, Дрогобичи, Кристинополи і у Львові. Ще є знатнїйші монастирі в Добромили, Гошеві і Золочеві, але они положені далеко від людских осель, могуть лише періодично, як відпустові місця, сповняти свою місию.

Львівский монастир коло рампи при Жовківскій улицї не є анї розмірами великий, анї богацтвами засібний, але для піддержаня нашого обряду і народности в низших верствах руского населеня у Львові має надзвичайну вагу. Положений він на такім місци, за тїсними і брудними, жидівскими улицями, що доступ до него для рускої інтелїґенциї майже зовсїм неможливий. Та за те є се найчисленнїйше передмістє, де мешкає, або працює переважна часть руского робучого пролєтарияту. Та ті робітники, слуги та вояки стягають ся з цїлого міста до улюбленого василияньского монастиря, так що маленька монастирска церковця завсїгди битком набита, а в недїлю і сьвята не може вже зовсїм помістити глоти побожного народа.

Не станем тут говорити про заслуги оо. Василиян, бо они самі за себе говорять; звісно ж така фреквенция вірних не приходить сама собою, а треба до того двох річий: треба єї розбудити, а відтак відповісти єї точним і совісним виконуванєм обовязків. Конець кінцем церков виявила ся рішучо за мала і оо. Василияни мусїли приступити до єї розширеня. Отже власне з нагоди сеї будови ми мали спроможність оглянути монастир і церков, як она представляти меть ся по перестроєню.

Церков василияньска мала попри невеличку головну наву, одно, праве крило. Отже тепер добудовано лїве крило. В сїй цїли треба було пробити лїву стїну, а підпираючи єї провізорично, зробити велике склепінє в повнім луцї і осадити єго на вмурованих в стїну філярах. Ся робота тим тяжша, що старий мур церкви є мурований досить лихо і дуже нерівномірно, частию з цегли, частию з каменя, без цементу, а вапном та піском. Але роботу веде такий мистець будівництва, як інж. Іван Левиньский і веде не то совісно, а з правдивим самопожертвованєм. Надто продовжено головну наву тим способом, що прибудовано з заду пресвитерию. І тут не пішло легко, бо спад замкової гори, під якою стоїть монастир і церков, зносить ся безпосередно за будинками в гору і треба було знести великий півкруг землї — в найвисшім місци на 8 метрів в гору — щоби на тім місци станула нова пресвитерия і за нею було ще місця для проходу процесий

Щоби ще більше удогіднити вірним прихід до церкви, оо. Василияни відступили спорий кусень яринного огорода на церковний цвинтар, чим справдїшну понесли жертву для слави Божої, бо решта їх саду, се сам стрімкий горб, де вже не можна управляти грядок. Колиж єще зважимо, що за коштовну будову принято ся без готових капіталів, але частию на довг затягнений на монастир, а частию зі складок, то мусимо признати, що оо. Василияни підняли ся великого дїла.

Наші патріоти голосні і тихі, ревні і нехітні, побожні і індеферентні, ідейні і материялїсти, ентузиясти і скептики — одним словом вся інтелїґенция у Львові зовсїм не відає про те. Они доперва пригадують собі на той руский робучий народ при виборах до міської ради, або при пятїй куриї. Але тепер, хотяй Василияни і удають ся о поміч для церкви, нїхто не журить ся про се забороло рускости у Львові. Та тільки сам бідний народ дбає про свою церков, свій св. обряд і свою народність, горне ся до тої церковцї, і сам приносить на неї свої лепти, часом правдивий вдовин гріш. І так незамітно, без розголосу стане велика, гарна василияньска церков у Львові, як живий доказ любови руского простолюдина до своєї церкви, як доказ єго живучости і пожертвованя та як доказ... тихої, монашої працї.

Новинки.

— **Календар**. Ві вторник: гр.-кат. *Преображенїє Господнє*; рим.-кат. Руфина. — В середу: гр.-кат. Дометя, Пульхериї; рим.-кат. Стефана. — В четвер: гр.-кат. Емилїяна, Леонида; рим.-кат. Йоанни.

— **Уродини цїсаря** Вчера вечір, яко в передодень уродин цїсаря, переходили улицями Львова всї орхестри війска, яке тут стоїть залогою. В походї задержували ся они перед корпусною командою, намісником і на площі св. Духа. Музику супроводила тьма публики. Нинї в понедїлок, як в день уродин цїсаря, переходили львівскі орхестри о 5. год. рано улицями міста, а з з цитаделї загреміло 24 арматних вистрілів. Передполуднем відправили ся в парохіяльних церквах і костелах та сьвятинях иньших релїґій, торжественні Богослуженя, а рівночасно відправить ся полева Служба Божа для львівскої залоги на Янівских болонях. О 4. год. пополудни відбуде ся у намісника ґр. Пінїньского, ґальовий обід, підчас якого буде пригривати орхестра 80. п. п.

— **Рускі народні товариства** зложили свої желаня з нагоди цїсарских імянин не на руки намісника ґр. Пінїньского, але переслали їх телеґрафічно на руку президента мінїстрів др. Кербера, з прошенєм предложити їх до стіп престола. У намісника явили ся тільки відпоручники кацапских товариств.

— **Номінация станиславівского епископа**. До Станиславова наспіла вість, що тамошним епископом став вже остаточно іменований о. Плятонїд Філяс. — У Львові поки що нема проте нїякої відомости.

— **Хлїборобскі страйки**. В станиславівскім повітї арештовано в Водниках Олексу Чарку. — Суд в Станиславові засудив на підставі донесе-

Про границї пізнаня природи.

Переклали з нїмецкого

др. В. Левицкий і Я. Миколаєвич.

Атом фізичний — себ то маса уявлена яко безконечно мала в порівнаню до тїл, з якими маємо дїло, але яко маса проти своєї назви ідеально ще дїльна, котрій приписуємо свійства або стани динамічні, які пояснюють захованє мас, що складають ся з безмірної скількости таких атомів — є фікция поправна і в деяких случаях, особливо в хемії та в теориї механїчній ґазів, дуже хосенна. Впрочім новійша фізика математична старає ся по змогам униками сеї фікциї, та уживає замість віддїльних атомів елементів обєму тїл, уважаних за тяглі*).

За те атом фільософічний або маса дальше неподїльна підкладу безвладного, неспосібного до дїланя, з якої виходять сили, що дїлають через порожну просторонь на віддаль — є при близшім розслїдженю нїсенїтницею.

Бо наколи підклад неподїльний, безвладний, що сам через себе не може дїлати, має мати дїйсне істнованє, то мусить він занимати якусь хочби найменшу просторонь. В такім разї годї зрозуміти, чому би він не мав бути дальше подїльним. Дальше, він може виповнювати просторонь лиш о стільки, о скілько є абсолютно твердий, с. з. о скілько не дозволює вникнути в дану просторонь якому иньшому тїлу при помочи сили відпихаючої, що дїлає на єго границї (але не поза нею), яка стає ся в данім разї більша від всякої сили даної. Без огляду на иньші трудности, що з того виходять, не є вже сей підклад в такім разї лишений спромоги дїланя.

Наколи на відворіт будемо уважали разом з динамістами за підклад середні точки сил доосередних, то підклад сей не виповнює простороні, бо точка є уявленим в просторони запереченєм простороні. Тодї нема взагалї нїчого такого, з чого би мали виходити сили доосередні, та що могло би бути безвладним яко материя. — Сили, що дїлають через порожну просторонь на віддаль, не дадуть ся поняти, а навіть є суперечні з розсудком; доперва від часів Нютона освоїли ся природознавцї з їх понятєм, з причини незрозуміня єго науки та мимо єго виразного остереженя. Наколи разом з Декартом та Лєйбніцом уявимо собі, що цїла просторонь є заповнена та що всякий рух повстає через перенесенє при безпосереднім контактї, то, правда, зведемо повставанє руху до образу доступного нашим змислам, але за се покажуть ся иньші трудности. Між иньшими при такім поглядї не було до тепер можливим пояснити ріжну густоту тїл ріжними уґрупованями первісної однородної материї.

Легко найти жерело всїх тих суперечностий. Є ним наша неспосібність зобразити собі щось, чого ми не ствердили будь через змисли зверхні, будь через змисл внутрішний. При стремлїню до роздїлу всїх тїл є нашою вихідною точкою подїльність материї, так як части є очивидно чимсь простїйшим та первіснїйшим від цїлости.

Наколи в думцї дїлимо материю щораз дальше, то остаємо на дорозї первісно нам вказаній та не дізнаємо в думаню перепон. Але не поступаємо анї о крок до зрозуміня річий, бо в дїйсности з'являємо собі в обсязї річий малих та невидимих лиш те, що знаємо яко явище в обсязї річий великих та видимих. В сей спосіб доходимо до понятя атому фізичного. Наколи однак в якім небудь місцї залишимо подїл і останемо при мнимих атомах фільософічних, далї вже неподїльних, совершенно твердих, які мимо сего не можуть дїлати самі через себе і які мають бути лиш підкладом сил доосередних: то жадаємо, щоби материя, що єї собі уявляємо в видї тої материї, яку знаємо при помочи змислів, виказувала якісь цїхи нові, первісні, що виясняють власну єї істоту — а все то без впровадженя нами якої-небудь нової засади. Сим способом допускаєм ся похибки, що уявляєсь через висше наведені суперечности.

Хто тілько глубше застановив ся над річию, не заперечить переступної натури перепони, яку ту зустрічаємо. Як небудь старали би ся ми єї оминути, зустрічаємо єї в сїй або другій формі. З якої небудь сторони, під якою небудь ослоною змагаємо ся до неї зближити, все остає она непоборена. Давні фізиольоґи йоньскі не були супроти неї безраднїйші від нас. Не могли на се нїчо порадити всї дотеперішні поступи умістности про природу, не порадять нїякі

*) Пор. Helmholtz: Gedächtnissrede auf Gustav Magnus. Abhlgn der k. Akademie der Wiss. zu Berlin 1871. — Berlin 1878. ст. 11 sqts. — Populär-wissenschaftliche Vorträge, зош. 3. — Braunschweig 1877 ст. 12. і 13.

ня староства академика Миколу Боберского і Криницкого на гривру по 10 К за недозволену кольпортажу.

В Чортківщині тревае страйк в селах ґр. Лянцкороньского уже майже цілий місяць. Повномічник ґрафа Лянцкороньского, Кроковский спровадив до Шульганівки 35 Мазурів і згодив 20 з сих по 24 К на місяць, а 15 яко косарів і платить їм по 7 К від скошеня морґа. Кромі того заплачено Масурам зелізниці — в сумі около 700 К. Помимо всього заховують ся страйкуючі дуже спокійно та поважно.

В Щирци відбули ся дня 14. с. м. збори на ринку під проводом Петра Палажина, зарібника з Ланів. На дневнім порядку справа хліборобских страйків. Провідник зборів мав — як доносять польскі часописи — звертати ся в острих словах проти властителів більших посілостий і проти правительства так, що его остаточно арештовано і відведено під ослоною баґнетів до вязниці, а зібрані мусіли розійти ся домів.

В товмацкім повіті тревае страйк дальше в Деляві.

— **Будова нового зелізничого двірця у Львові** поступае скоро наперед. Будинок стане під осінь ще сего року під дахом. Теслі вже уставляють вязане даху. Дворець, що буде одним з найкрасших в Долитавщині, буде цілком укінчений в осени 1904. р., але вже в осени найблизшого року будуть особові поїзди заїзджати на новий дворець. Крита галя вибудує ся доперва по усуненю теперішного провізоричного терену, де станутъ філяри, на котрих опре ся величезна конструкция тої галї.

— **Огонь.** Дня 14. с. м. о 7. год. рано вибухнув з незвісної доси причини огонь на фільварку в Бучачи і при сильнім вітрі знищив бровар ґр. Потоцких і велику стайню. Шкода, впрочім обезпечена, є дуже значна.

— **Зелізнича катастаофа.** Велика зелізнича катастрофа лучила ся в пятницю дня 15. с. м. під Черепківцями на дорозі з Руди до Черновець. Ото на самім скруті тору вискочило з шин 8 возів і перевернуло ся. На щасте якось ніхто не переплатив сего житем, хотяй поїзд був переповнений — мав 183 подорожних, однак число ранених (доси ще не зовсім певне) є доволі значне. Двоє людий (амбулянсовий урядник Олександер Копертиньский і одна жінка при надії) зістали дуже тяжко ранені, а 15 після донесеня кореспонденцийного бюра віднесло легкі рани. Часть ранених полишено місцевій опіці, а часть перевезено до Львова, де заосмотрили їх лікарі. — Після донесеня одної з польских часописий мало до львівских лікарів зголосити ся до 100 ранених, між ними 7 тяжко. — Причина катастрофи незвісна, правдоподібно пукла одна із шин.

— **В справі судових кандидатів.** Дня 1. серпня вийшло до президий всіх висших краєвих судів розпорядженє міністерства судівництва, яке перед тим порозуміло ся в тій справі з міністерствами внутрішних справ, скарбу та торговлї, щоби почавши від 1. січня 1903. р. приймати до судової практики лише тих кандидатів, які зложили всї три правничі іспити, т. є. правноісторичний, судовий і політичний.

— **Знова нещасна пригода в Альпах.** Телеґрами з швайцарского Берна звіщають, що на Веттергорні заскочила тими днями сніжна лявіна двох туристів і їх двох провідників. Один провідник і один турист переплатили житєм свою сьмілість, а другий провідник і турист віднесли тільки рани.

— **Фякри застрайкували!** — однак не у Львові, але в Гамбурґу. Именно ухвалило там 2.000 фякрів застрайкувати з нинїшним днем, а то з причини, що поліцийні власти не хочуть установити нового цінника їзди.

— **Ориґінальна рекляма.** Властитель одного склепу — розуміє ся в Америці і еще до того в Чікаґо — впав на ориґінальний помисл, збільшити покуп свого товару. Ото заложив він перед склепом город для дітий, в котрім они можуть забавляти ся задармо ріжного рода забавками в часї, коли їх матери роблять покупки. Однак звичайно лучає ся, що, коли мати, виходячи із склепу, хоче забрати дитину, ставляє она опір і не хоче розлучити ся з забавкою, яку собі вибрало. Тоді мати рада не рада мусить по найбільшій части для уникненя крику та плачу забавку — купити.

— **Дрібні вісти.** На Буковині помер 14. с. м. в Бергометї над Серетом надучитель Стефан Нанасїй, один з найлїпших учителїв на Буковині. — В Ілинцях, снятиньского повіту, відбуде ся дня 24. серпня с. р. Тарасове сьвято, устроєне заходом тутешного Товариства »Народна Спілка«. — Села Бортники і Кулики, які належали доси до адміністративної громади Столпина, брідского повіта, приділено до громади Боложинова, золочівского повіта. — З ухвалених соймом запомог для товариств в сумі 2.350 К дістало на 12 товариств тілько одно руске товариство техніків 100 К.

— **Родимці! Памятайте на фонд будови приватних шкіл!**

Телеґрами.

Ішль, 18. серпня. Цісар виїхав вчера передполуднем з особами двору до Авсзе, звідки повернув о 6. вечером.

Відень, 18. серпня. Із всїх сторін держави доносять про величаві передвступні торжества в передодень річниці уродин цісаря.

Будапешт, 18. серпня. Всї часописи помістили в недільних числах з нагоди уродин статї, повні династичних почувань.

Рим, 18. серпня. З нагоди сьвята Йоахима відбув папа cercle. Прибуло 21 кардиналів, богато біскупів, сьвітских достойників і представителїв католицких товариств. Папі, який тїшить ся знаменитим здоровлєм, передано адресу та китиці.

Льондон, 18. серпня. Бурскі ґенерали: Бота, Девет і Делярей прибули до Портсмавс і удали ся звідси в дальшу дорогу до Льондону. Ту приготовлено їм овацийне принятє. На поклад корабля »Nigeria« пробув Кіченер і представив ґенералів Робертсови і Чемберленови.

Устє, 18. серпня. На зборах социяльних демократів, на яких ухвалено вирази симпатиї для страйкуючих Галичан, ухвалено на внесенє посла Елленбоґена одноголосно також резолюцию, що жадає розділу від Угорщини на політичнім і фіскальнім поли, а полученя обох держав на господарскім поли.

Париж, 18. серпня. Заперечують ту розголошенїй вісти, будьто би француске правительство жертвувало бувшому президентови Франциї, Казимірови Перієрови, посаду амбасадора в Петербурзї на місце др. Монтебелльо.

Вісти господарскі, промислові і торговельні.

Ч. 4.000.

Оповіщенє

відносяче ся до закупна жита і вівса у продуцентів в часї твореня запасів 1902/1903.

Ц. і к. військовий маґазин провіянтовий у Львові уміщений при улици Янівскій від ч. 3 або філїяльні маґазини провянтові в Бережанах, Каменці струміловій, Мостах і Жовкві закуплять понизше подане число збіжа в ратах місячних безпосередно у хліборобів або в товариствах рільничих.

Разом в чотирох місяцях		Закуплені будуть в місяцю			
		Для потреби військового маґазину провянтового в			
		Львові	Бережанах	Каменці струмил.	Мостах великих	Жовкві
		Цетнарів метричних				
		Жито	Жито	Жито	Жито	Жито
		Овес	Овес	Овес	Овес	Овес
7000	Вересень 1902 по 1750					
12000	Жовтен „ по 3000					
500	Листопад „ по 125					
2000	Грудень „ по 500					
300	по 75					
2100	по 525					
600	по 150					
2400	по 600					
700	по 175					
4500	по 1125					

Услівя купна.

1. **Місце відстави** Оферент обовязаний відставити продукт в звичайних случаях на склад дотичного маґазину. В случаю обовязку достави збіжа на склад має оферент понести кошти перевозу як і акцизи; зложенє, важенє і депонованє збіжа здїлає персонал магазиновий.

2. **Час достави.** Продукт мусить бути відставлений до дотичного маґазину безпосередно по принятій умові купна.

3. **Оферти.** Кождий хлїбороб і кожде товариство рільниче є управнене до внесеня оферти на продажу збіжа в розмірах обвіщених, в філїяльних маґазинах до 15 сотнарів метричних, однако продукт заоферований мусить походити з власного господарства рільного. Оферти вносять ся устно або на письмі до маґазину головного, або до одного з філїяльних маґазинів військових. Оферти внесені на письмі мають бути остемпльовані маркою на 1 корону. В случаю єсли цїлий продукт до маґазину або его філії разом з офертою доставлений не зістане, має ся до оферти долучити взори збіжа в вазї найменше ½ кгр. В письменних офертах має ся подати число і ґатунок оферованого до купна продукту, місце достави і цїну, виражену в цифрах і словах. Безпосередна достава продуктів до маґазину на возах може відбувати ся в вівторник, середу і пятницю кождого тижня в часї від 7-мої рано до 5-тої пополудни.

4. **Установленє цїни.** По оглядненю продукту і означеню его ґатунку, приписаного для маґазину буде при устних офертах назначена цїна в спосіб торговий. При устних офертах і в случаю, єсли цїлий продукт в множестві 15 метричних сотнарів до котрого небудь з названих маґазинів на возах доставлено, установляє принятє тогож начальник маґазину; в случаю однакож достави більшої скількости збіжа або вне-

---

будучі. Нїколи не будемо знали лїпше як нинї, що, як ся звичайно висказував Павло Єрман: тут — де є материя — в просторони страшить. Навіть дух Ляплясовий, о стільки висший від нашого, не бувби на сїм пунктї мудрійший від нас — і звідси власне пізнаємо з розпукою, що стоїмо ту на однїй з границь нашого ума.

Впрочім сьвіт материяльний представляв би для того духа еще одну загадку без розвязки. Правда, як се ми бачили, его формула відкрила би ему первісний стан річий. Наколи однак зустріне в безконечно далекій минувшости материю неподвижну та не рівномірно розділену в безконечній просторони, то не буде знав, звідки походить нерівномірний розділ; наколи зустріне материю вже в станї руху, то не буде знав, звідки бере ся рух, який видає ся ему сим случайним станом материї.

Его наклін до винаходженя між явищами звязи причинової остане в обох случаях незаспокоєний. Можливе, а навіть імовірне, що дискутована уже Аристотелем квестия сути руху є ідентична з квестиєю сути материї та сили. Не можна сего доказати, а впрочім не помогло би то духови Ляплясовому, для якого суть материї та сили не є доступна.

(Дальше буде).

сеня письменної оферти, переведе угоду комісия адміністрацийна військового маґазину провянтового у Львові. Оферти письменні могуть бути залагоджені на жаданє також письменно.

5. Спосіб виплати. Виплата ціни за закуплене збіже наступить безпосередно по правильній відставі і відібраню продуктів. Каса ц. к. військового маґазину провянтового або каси філіяльних маґазинів провянтових виплатять припадаючі належитости на підставі квіту, котрий через ц. к. заряд військовий на єго кошт буде остемпльований. На жаданє може бути належитість доручена продаючому через почту на єго кошт і небезпечність.

6. Услівя принятя продукту. Заоферований продукт мусить мати установлені через маґазин знамена; іменно збіже має походити з послідних жнив, складати ся з цілком зрілого, сухого, здорового, повного і рівного зерна, котре відзначує ся отвітною великостию і твердостию. Збіже повинно бути вільне від бурянів і иньшого насіня, а камінчики, земля або глина находити ся могуть тілько в дуже несначній части. Тії домішки і нечистість не могуть переважати загально в житї $2^1/_2$, а в вівсї $3^1/_2$% цілої ваги остаточно мусить бути продукт вільний від овадів і заразків. Один гектолітер жита мусить важити 69, а вівса 41 клгр.

7. Засьвідченє. З виїмкою громад і товариств рільничих, кождий оферент, котрий так маґазинови як і філії особисто не є знаний, а котрого занятє рільниче через довірочну а зарядови маґазину знану особу стверджене не може бути, має предложити посьвідченє на множество збіжа зібраного з єго господарства.

Членам товариств рільничих видасть таке посьвідченє товариство, а особам, котрі не належать до жадного товариства рільничого, видасть на їх жаданє власть політична, виїмково уряд громадский.

Товариства рільничі, котрі збіже загально до маґазину доставляти задумують, мають своїм заступникам достарчити відповідних леґітимаций.

8. Дальший тяг, або застановленє достави. Дальший тяг або застановленє закупів оголосить ц. к. заряд війського маґазину провянтового в часописї товариств рільничих »Przewodnik Kółek rolniczych« іменно в первих нумерах місяця жовтня, падолиста і грудня 1902 і січня 1903. року.

9. Обясненя. В случаю запотребованя вияснень уділять їх заряди ц. і к. провянтового маґазину у Львові або єго філії в Бережанах, Каменці струмиловій, Мостах великих і Жовкві.

Львів, дня 1. серпня 1902.

Комісия адміністрацийна ц. і к. військового маґазину провянтового у Львові.

Конкурс.

Комітет Інституту сьв. Ольги у Львові може ще приняти кілька учениць по 30 К місячно. При вступі платить кожда учениця 3 К на інвентар і мусить виказати ся потрібною одежию, білизною, постелею (сінник, подушка і диваник або ковдра). Поданя, осмотрені сьвідоцтвом убожества, належить внести найпізнійше до 25. серпня на руки П. Марії Білецкої. Львів, ул. св. Софії, ч. 9а.

Від комітету Інституту св. Ольги у Львові.

— РІК ЗАСНОВАНЯ 1892. —

Від огню обезпечайте ся тілько в »Дністрі«.

Дністер

Товариство взаїмних обезпечень

Львів, ринок ч. 10. (дім »Просьвіти«).

є одиноким руским Товариством асекурацийним.

Фонди »Дністра« з днем 31. грудня 1901.

Фонд резервовий . .	386 402 кор. 83 сот.	разом 645.383 кор. 59 сот.
Резерва премії	205 227 „ — „	
Резерва специяльна . .	6.000 „ — „	
Фонд емеритальний . .	47.753 „ 76 „	

»Дністер« обезпечає будинки як також збіже і пашу против шкід огневих. Всї три ВП. Ординарияти припоручили **»Дністер«** Всч. Духовеньству і всїм вірним.

Оплата премії в »Дністрі« є уміркована, а чистий зиск — надвижку з оплат — розділяє **»Дністер«** межи своїх членів яко зворотн. В р. 1900. і 1901. виносить зворот 8%.

Шкоди виплачує **»Дністер«** дуже скоро, а оцінку шкід переводить разом з делеґатом і 2 членами місцевими. До 31. грудня 1901. виплатив **»Дністер«** 5.075 відшкодовань в сумі 2,656.787 кор.

Члени »Дністра« можуть без перешкоди затягати позички в Банку краєвім і касах ощадности, бо каси ті приймають поліси **»Дністра«** при позичках гіпотечних.

На житє можна обезпечати через **»Дністер«** — капітали на дожитє, посмертні капітали, посаги, ренти і т. д. — краківскім Товаристві, а з провізиї від тих обезпечень відступає **»Дністер«** часть на рускі добродійні цїли.

Аґенциї передає **»Дністер«** радо селянам, господарям, особливо де нема **»Дністра«**. Аґенти заробили 349.486 кор. провізиї.

На житє обезпечайте ся тілько через »Дністер«

Селяне! убігайте ся тілько о аґенциї »Дністра«.

COLOSSEUM Ernesta Thorna

у Львові, в пасажи „ГЕРМАНА“ ул. Сонїшна

Найславнїйша проґрама!

від 16. до 31. серпня 1902.

При співучасти військової музики 30. п. п.

1) **Увертура.** 2. **Quilano Torp**, знамениті американьскі акробати. 3) **Rosini ma Briegant** (велит і лїліпут), комічні ексцентрики. 4) **Deslions et Fils**, знані в цїлій Европі акробати. 5) **i. Morini**, трансформатор. 6) Сестри **Dentler**, трансформацийні дансерки. 7) **Орхестра** (Реклямоґраф). 8) **Carry i Morla**, китайскі ексцентрики. 9) **Alma Šarolta**, субретки. 10) **Otto Schumann**, цирк на сценї. 11) **Henry Lepomme**, малпя пантоміна (тріо). 12) **Borson**, субретка.

Що дня о 8. год. вечером велике представленє. В недїлю і сьвята два представленя. Що пятниці **High-Life** представленє. Білети вчаснїйше можна замовляти і набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9. у Львові.

Розклад поїздів зелїзничих обовязуючий від І-го мая 1902.

(Приїзд і від'їзд поданий після часу середно-европейского).

Поїзд посп.	Поїзд особ.	приходить о годинї	до Львова
		6·10	з Кракова, Берлина, Варшави, Відня
		6·20	з Чернівців (Іцкан, Галацу), Чорткова
		6·50	з Брухович, щод. від 15. мая до 14. вер. вк.
		7·45	з Янова
		7·40	з Підволочиск, Бродів на дв. Підзамче
		8·00	„ „ на дв. головний
		8·10	з Лавочного (Пешту), Калуша, Хирова
		8·15	з Сокаля, Рави рускої
	1.35	8·50	з Кракова, Відня, Праги, Берлина
		10·25	з Ряшова, Любачева
		11·55	з Станиславова (Керемезе, Потутор)
		1·10	з Лавочного, Калуша, Хирова, Борислава
		1·23	з Янова
	2·20		з Підволочиск, Копичинців на дв. Підз.
	2·35		„ „ на дв. голов.
		3·14	з Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і сьв.
		4·40	з Самбора, Стрия, Сколього (1/5 – 30/9)
		5·11	з Підволочиск (Київа), Бродів на дв. Підз.
		5·35	„ „ „ на дв. голов.
	1·45	5·40	з Чернівців, Іцкан
		5·50	з Кракова
Ніч			
		6·00	з Сокаля, Белзця і Любачева
		8·04	з Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і сьв.)
		9·12	з Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і сьв.)
	12·15	9·20	з Чернівців, Букарешту
		9·25	з Янова (від 1. мая до 30. вер. в нед. і сьв.)
	8·40	9·50	з Кракова, Відня, Берлина) Ясла, Розвадова
	2·31		
		10·03	з Янова (від 1. мая до 15. вер. в нед. і сьв.)
		10·02	з Підволочиск (Київа) Бродів на дв. [illegible]
		10·20	„ „ „ на дв. голов.
		10·50	з Лавочного (Пешту) Хирова Калуша
		3·14	з Тернополя, Грималова на дв. Підзамче
		3·35	„ на дворець головний

Поїзд посп.	Поїзд особ.	відходить о годинї	зі Львова
		6·25	до Сучави, Жидачева, Керемезе, Потутор
	1 55	6·30	до Підволочиск (Київа) Бродів дв. головний
	2·09	6·43	„ „ „ дв. Підзамче
		6·35	до Лавочного (Пешту) Борислава, Дрогобича
	8·30	8·40	до Кракова (Відня, Праги), Берлина
	2·55		
		9·00	до Лавочного, Хирова, Калуша
		9·15	до Янова
		9·50	до Белзця, Сокаля, Любачова
		10 30	до Чернівців, Потутор
		10·40	до Тернополя, Потутор, дв. Підз.
	2·40	10·57	„ „ дв. гол.
		1·25	до Янова від 1. мая до 15. вересня в недїлю і сьвята
		2·15	до Брухович від 15 мая до 14. вересня в недїлї і сьвята
		3·05	до Стрия, Сколього від 1. мая до 30. вер.
		3·15	до Янова щоденно від 1. мая до 30. вер.
		3·26	до Брухович щод. від 1. мая до 15. вер.
		3·30	до Ряшева, Хирова, Любачева
Ніч			
		6·10	до Станиславова, Жидачева
	12·45	6·20	до Кракова (Відня, Берлина, Варшави)
		6·30	до Янова від 1. мая до 15. вер. будні дни а від 16 вер. до 30 цьвіт. 1903. щоденно
		6·35	до Лавочного (Пешту), Калуша, Хирова
		7·10	до Сокаля і Рави рускої
		8·16	до Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і сьв.)
		8·25	до Перемишля
		9·00	до Підволочиск, Бродів гол. дворець
		9·20	„ „ дв. Підзамче
		10·05	до Янова від 1. мая до 15. вер. в нед. і сьв.
	2·51	10·30	до Іцкан, Чорткова
		11·00	до Кр кова, Відня, Варшави, Праги
		11.10	до Підволочиск, Бродів дв. головний
		11·32	„ „ дв. Підзамче
		4·15	до Кракова, Відня, Праги, Самбора
		5·50	до Брухович від 15. мая до 14. вер. щод.

ЗАМІТКА: Пора нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 мінут рано.

Час середно европейский ріжнить ся від часу львівского о 36 мінут, а іменно 12 год. часу середно-европейского = 12 год. 36 мін. часу львівского. — Бюро інформацийне ц. к. зелїзниць державних (ул. Красїцких ч. 5.) уділяє пояснень в справах зелїзничих, продає білети всякого рода і розсилає їзди.

Ц. к. упр. гал. акц.

Банк Гіпотечний

Відділ депозитовий

принимає вклади і виплачує завдатки на рахунок біжучий, принимає до переховання папери вартістні і дає на них завдатки.

Крім того впроваджено подібно як в інституциях заграничних т. зв.

Депозити сховкові
(Safe Deposits)

За оплатою 25 до 35 кр. а. в. річно, депозитар дістає в сталевій касї панцирній сховок до виключного ужитку і під власним ключем, де **безпечно і дискретно** переховувати може своє майно або важні документи.

Під тим взглядом поробив Банк гіпотечний як найдогіднїйші зарядженя.

Приписи дотично того рода депозитів одержати можна безплатно у відділї депозитовім.

Видає і відповідає за редакцию **Лев Лопатиньский**.

З друкарнї В. А. Шийковского.